

Siegfried Theissen, Caroline Klein
Kontrastives Wörterbuch Deutsch-Niederländisch

Liège: Centre Informatique de Philosophie et Lettres (C.I.P.L), 2008
208 pp.

In een universitaire reeks van de Universiteit Luik is in 2008 het *Kontrastives Wörterbuch Deutsch-Niederländisch* verschenen. Het boek is, zoals we in het *Vorwort* kunnen lezen, voor moedertaalsprekers Duits bedoeld die Nederlands leren. De nadruk wordt gelegd op de 'gevaren van het op elkaar lijken.' Omdat het Duits en het Nederlands nauw met elkaar verwant zijn, zijn Duitstaligen soms geneigd te denken dat ze Nederlands spreken als ze een paar fonetische regels geleerd hebben. Hetzelfde geldt ook voor degenen voor wie het Duits de eerste vreemde taal is en die via het Duits Nederlands leren. Maar in werkelijkheid verschilt het Nederlands natuurlijk in menig opzicht van zijn zuster taal. Juist op deze verschillen hebben de auteurs van het *Kontrastives Wörterbuch* zich geconcentreerd.

Het woordenboek bestaat uit twaalf hoofdstukken. Het begint met de zogenaamde 'valse vrienden,' dus woorden die qua klank (bijna) hetzelfde zijn en toch verschillende betekenissen hebben. Verder komen vaste verbindingen en spreekwoorden aan bod. Het vierde en vijfde hoofdstuk zijn aan zelfstandige naamwoorden gewijd: eerst aan de vorm van composita en dan aan verschillen bij het genus. In hoofdstuk zes wordt de aandacht van de lezer op pre- en suffixen van bijvoeglijke naamwoorden en zelfstandige naamwoorden gevestigd. Vervolgens komt er een hoofdstuk over werkwoorden in veel verschillende aspecten, verder over voorzetsels, nog verder komen verschillen bij het gebruik van het lidwoord ter sprake. Hoofdstuk tien behandelt bezittelijke voornaamwoorden. Het voorlaatste hoofdstuk is aan verschillen in klemtoon gewijd. In het twaalfde en laatste hoofdstuk behandelen de auteurs 'varia,' gevallen die onder geen van de voornoemde categorieën te plaatsen waren.

Bij sommige hoofdstukken wordt ook theoretische uitleg gegeven. Hoofdstuk vijf bijvoorbeeld telt twee volle bladzijden commentaar over de regels betreffende het verband tussen het genus en het suffix. In de hoofdstukken over de prefixen en de werkwoorden

wordt iedere nieuwe subgroep ingeleid door een korte paragraaf. Maar in andere hoofdstukken is dat helaas niet altijd het geval. Soms stellen de auteurs zich tevreden met een paar inleidende zinnen en een paar voorbeelden. Daardoor maakt de structuur van het boek een niet helemaal consequente indruk

Een groot voordeel van het *Wörterbuch* is dat de stof is gesystematiseerd. Andere contrastieve woordenlijsten Duits-Nederlands op de markt zijn meestal alleen een alfabetische opsomming van woorden en/of uitdrukkingen, soms wel met de klem op de verschillen, soms helemaal niet. Het is heel erg goed dat een dergelijk contrastief woordenboek is verschenen.

Toch vind ik het nodig om enkele minpunten van het boek te noemen. Ten eerste heeft het geen inhoudstafel. Je moet op de bovenmarge van de afzonderlijke bladzijden kijken om te weten waar je op dat moment bent. Ook de inleiding is erg zuinig – dit is echter misschien ook een voordeel, want je moet in dit boek bladeren om de inhoud ervan te ontdekken. Verder werkt het zojuist genoemde gebrek aan consequentie bij het al dan niet beschrijven van de grammaticale theorie vrij storend; je weet nooit wat en wanneer je kunt verwachten. Af en toe wekt de plaats waar een taaleenheid is geplaatst, enige verbazing. Dit geldt bijvoorbeeld voor hoofdstuk twee – “Redewendungen mit kleinen Unterschieden.” Het paar ‘da liess er/sie die Katze aus dem Sack – daar kwam de aap uit de mouw’ zou ik in een hoofdstuk over *kleine* verschillen helemaal niet verwachten. Voorts vind ik de volgorde van de ingangen in het woordenboek niet helemaal overzichtelijk, ook de indeling in de drie moeilijkheidsgraden vind ik in principe van niet veel nut. Ik mis ook een alfabetische lijst van alle behandelde lemmata en uitdrukkingen. De enige manier om te weten te komen wat je in het woordenboek vindt, is – het hele boek lezen. Misschien was het de bedoeling van de auteurs. En het is ook best de moeite waard, want afgezien van de onhandigheden, levert het *Kontrastives Wörterbuch* aardig leer materiaal op. Voor wie in zijn mentale lexicon een duidelijke grens wil trekken tussen Duits en Nederlands, is het boek een heel goede informatiebron. En voor wie het nog grondiger wil doen, staan op de website van de Universiteit Luik oefeningen ter beschikking. Al bij al dus een goed hulpmiddel bij het bannen van Duitse invloeden in het Nederlands als tweede of derde taal.

Agata Kowalska-Szubert

Universiteit Wrocław

kowszub@uni.wroc.pl